

Élettörténetek

Útmutató tanárok számára

A dőlt betűvel szedett szövegek az online felületen is olvashatóak, a feladatok részét képezik

Mit mond egy-egy ember személyes története nekünk a történelemről? Vizsgáljuk meg a diszkrimináció jelenségét személyes történeteken keresztül! Ismerjük meg tíz olyan ember történetét, akik életére jelentős hatással volt a diszkrimináció.

Célok

Ezen a tanulási útvonalon a tanulók:

- Megismerkednek olyan emberek történetével, akiknek életére különböző korokban hatással volt a cigányellenesség, az antiszemitizmus, a rasszizmus és az LGBTQ+ emberek elleni diszkrimináció, valamint reflektálnak is ezekre az eseményekre
- Történelmi forrásokat dolgoznak fel
- Kis csoportokban dolgoznak, hogy véleményt cserélhessenek a diszkriminációnak az emberekre gyakorolt hatásáról;
- Prezentációt készítenek a tárgyalt témákhoz kapcsolódóan

Struktúra

Az „Élettörténetek” tanulási útvonalon egy pálya (tanegység) van, amely több lépésből áll.

- A tanulási útvonal során a tanulók tíz személyes történettel ismerkednek meg.
- Először egyéni választás alapján egy személy történetét ismerik meg, majd kis csoportokban dolgoznak, ahol megosztják a történeteket másokkal. Ezek a történetek a diszkrimináció különböző megnyilvánulási formáival foglalkoznak, mint például az antiszemitizmussal, a rasszizmussal, és a romák, illetve az LGBTQ+ emberek ellen irányuló diszkriminációval.
- A diákok ezt követően kis csoportokban különböző forrásokkal dolgoznak: fényképeket néznek meg, idézeteket olvasnak, majd kiválasztanak egy személyt, akinek a történetével alaposabban is megismerkednek. A választott személy életének idővonala rálátást biztosít az élettörténetre. A csoport prezentációt készít az osztály számára.

A történelmi életrajzok azért kerültek kiválasztásra, hogy hozzájáruljanak az interkulturális történelem tanulásához. A hangsúly nem egy konkrét történelmi perióduson van, bár a nemzetiszocializmus sok bemutatott élettörténetre hatással volt. A megadott kontextuális információ korlátozott.

Munkaformák és jelöléseik

A tanulási útvonalon a tanulók gyakran dolgoznak párban, kisebb csoportban, vagy egész osztályban beszélnek meg egy-egy témát.

Egyéni munka

A kérdések önálló megválaszolása időt enged arra, hogy a tanulók személyes válaszokat fogalmazzanak meg.

Páros munka

A témák párokban történő megbeszélése mindenkinek lehetőséget ad arra, hogy hangot adjon véleményének és egy emberrel megvitathassa azt.

Csoportmunka

A témák kisebb csoportokban történő megbeszélése lehetőséget ad arra, hogy a tanulók több véleményt meghallgassanak, valamint megfelelő teret biztosítanak arra, hogy azok a tanulók is kifejezzék gondolataikat, akik nem szeretnek nagy csoportban megnyilvánulni.

Osztálymunka

Az egész osztályos megbeszélések lehetővé teszik, hogy a diákok közösen átgondolják és megismerjék egymás munkáit, valamint a tanár is lehetőséget kap arra, hogy összegezze a legfontosabb eredményeket.

1. lépés Kulcsszavak (egyéni munka)

Írj le három szót azzal kapcsolatban, milyen hatással lehet a diszkrimináció az emberek életére!

A tanulók vissza fognak térni ezekhez a válaszaikhoz a tanulási útvonal végén, a reflexió során (10. lépés).

2. lépés Válassz ki egy embert! (egyéni munka)

Válassz ki egy személyt, aki érdekesnek tűnik számodra!

A tanulók kiválasztanak egy személyt, aki valamilyen szempontból érdekesnek tűnik számukra. A következő lépésekben jobban megismerik a kiválasztott személyt.

3. lépés A választottad (egyéni munka)

Miért őt választottad?

A tanulók különböző okokból választhatnak ki egy adott történetet. Az, hogy szavakba kell önteniük, hogy a fotója vagy például egy idézett mondat miatt választották az adott embert, segít ráébredniük arra, hogy sok különböző módon teremthetünk valakivel kapcsolatot.

4. lépés Láss-Gondolkozz-Kérdezz (egyéni munka)

Nézd meg a képet alaposan, és írd néhány szót mind a három kérdéshez!

Mit látsz?

Milyen gondolataid támadnak a képpel kapcsolatban?

Milyen kérdések merülnek fel benned?

Ez a feladat segít a tanulóknak abban, hogy a forrást a „látható gondolkodás” megközelítésének segítségével tanulmányozzák, miközben megkülönböztetik egymástól azt, amit látnak, amit a látottak alapján gondolnak, illetve amit ezek után szeretnének megtudni. A tanulók megvizsgálják egy képet, melynek köze van az általuk választott történethez. Arra bátorítjuk őket, hogy vizsgálják meg a képet alaposan, és tegyenek fel kérdéseket. Ez a technika a tanulók természetes kíváncsiságára épít.

5. lépés Élettörténet (egyéni munka)

Olvasd el a választott személy élettörténetét!

Válassz ki három eseményt a történetből, amely szerinted jelentős hatású volt Ágnes életében, és indokold a döntésed!

Mielőtt nekikezdünk

- Győződjünk meg arról, hogy a tanulók tudják, hogy válaszaik megosztásra kerülnek a csoportban. A gondolatok megosztása és megbeszélése a tanulási folyamat fontos része. Minden alkalommal, amikor a diákok bejelentkeznek a felületre, látni fogják a következő felugró üzenetet: Kérjük, vedd figyelembe, hogy a feladatok során adott válaszaid láthatóak lesznek a tanárod és diáktársaid számára.
- Mivel a megvitatott témák személyesek lehetnek, mérlegeljük, hogy az osztály légköre biztonságos-e és biztosak lehetünk-e abban, hogy a tanulók tisztelettel viselkednek egymás iránt. Amennyiben szükségesnek érezzük, beszéljük meg ezt a kérdést az osztállyal.
- Az esetek egy részében a tanulók csak akkor tudják folytatni a feladatot, ha egy vagy több választ megadnak. Más esetekben a tanulók csak akkor tudják folytatni a feladatot, ha az osztály többi része is megadta a válaszokat.
- A tanulókat segítenünk kell abban, hogy mennyi időt töltsenek el egy-egy lépéssel. A tanulókat és a rendelkezésre álló időt egyaránt ismerve hasznos lehet az időkereteket megadni. A pályák rövid, ráhangoló kérdésekkel kezdődnek. Érdemes az első feladatokkal töltött időt rövidebbre venni, hogy több idő maradjon a kérdések megvitatására később.
- Kutatás, vagy prezentáció készítése házi feladatként önállóan vagy kisebb csoportban otthon is megoldható.

Blended learning (kombinált oktatás)

A kombinált tanulásban egyszerre van jelen az online és az offline munka, ami lehetővé teszi, hogy a diákok mindkét tanulási környezetben a lehető leghatékonyabb módon tanuljanak. A tanulási folyamatot, mely az egyéni feladatok és az intenzív párbeszéd köré épül, erős figyelemmel kell kísérni.

Fontos, hogy a tanulók ne szaladjanak előre, tartsák a csoport tempóját. Hasznos lehet, ha a szövegek egy részét közösen olvassuk el és a videóklipnek egy részét is közösen tekintjük meg. Hagyjunk elegendő időt a csoportmunkára és az egész osztályban való megbeszélésre.

A tanulók az általuk kiválasztott személlyel kapcsolatos, alapvető információkat tartalmazó rövid szövegeket kapnak. Minden szöveg megtalálható az "Élettörténete" elnevezésű fájlban.

6. lépés Alkossatok csoportokat! (csoportmunka)

Ismertesd meg a csoportot az általad választott személy élettörténetével! Mesélj a csoportnak két percben erről az emberről, és mondd el, miért őt választottad!

A csoportnak három-öt olyan tanulóból kell állnia, akik különböző élettörténetet választottak. Minden tanuló két percet kap, hogy meséljen a többieknek az általa választott emberről, és arról, miért őt választotta.

7. lépés Válasszatok ki egy élettörténetet (csoportmunka, egyéni munka)

A csoportok kiválasztanak egy személyt, akinek a történetével közösen dolgoznak majd.

A csoportnak meg kell állapodnia abban, melyik élettörténetet mutatja be az osztály többi tanulójának. Miután megállapodtak ebben, írásban indokolják a választásukat.

Miért egyeztetél bele, hogy őt válasszátok?

Nézd meg alaposan az összes forrást! Csoportokban válasszatok ki néhányat, melyet szeretnétek majd felhasználni. Készítsetek prezentációt, legyenek kreatívak.

A választottatok életének mely vonásait találtad különösen érdekesnek? Mi a jelentősége ennek az élettörténetnek ma?

A csoport tagjai megvizsgálják az adott személyhez kapcsolódó forrásokat, majd kiválasztanak néhányat, amellyel dolgozni fognak. A csoport prezentációt készít az osztály többi tagja számára. A csoportok saját formát választhatnak ehhez, lehet plakát, power point, interjú vagy egy jelenet eljátszása. Alternatívaként a csoportok mindegyike készíthet kiállítási tablót vagy plakátot, melyet egy galériaséta alkalmával bemutat.

Adjunk egyértelmű utasításokat azzal kapcsolatban, mit várunk a prezentációtól, és mennyi idő áll rendelkezésre, valamint biztosítsunk megfelelő időt mindenre. Például szánjunk öt percet minden csoport prezentációjára és további három percet az esetleges kérdésekre és válaszokra, valamint a tanári visszajelzésre. Egy 25 fős osztályban, öt csoport esetén legalább 40 percre lesz majd szükség. Nem tanácsos öt-hat prezentációnál többet tervezni egy tanórára.

Navigáció

A legtöbb tanulási útvonal több pályából áll. A tanár feladata, hogy kiválassza, hogy a tanulók melyik útvonalon és melyik pályán dolgozzanak. Minden pálya több lépésből áll. A legtöbb lépés több oldalt is tartalmaz – általában kérdés, információ és feladat tartozik hozzá, melyet párban vagy csoportban kell megoldani. A tanulók csak akkor léphetnek vissza egy oldalra, ha az ugyanahhoz a lépéshez tartozik. Ebben az esetben még egyszer ránézhetnek a kérdésre, vagy újra elolvashatják a szöveget. A vissza nyíl nem lépteti vissza a tanulót az előző lépésre. Ha szükséges, a bal felső sarokban található legördülő menüben megnyitható az egész pályára vonatkozó navigáció.

Szófelhő

Kétféle szófelhőben gyűlnek össze a tanulók válaszai. Minden választ egyformán kezel a rendszer, de a szófelhőben a válaszok véletlenszerűen jelennek meg. Ez azt jelenti, hogy nem mindenki ugyanazokat a válaszokat látja. Általában több szó van, mint amennyi megjeleníthető a képernyőn. Hasznos módja a szófelhő megvitatásának, ha megkérdezzük, hogy van-e valaki a tanulók között, akit valamelyik szó meglepett vagy különösen érdekel. Moderátorként a tanár maga is csoportosíthat összetartozó szavakat.

Esetenként a szófelhő statisztikailag összegyűjti a tanulók véleményét és grafikonon vagy számmal kifejezve megjeleníti azt. Ez megmutatja, hogy az osztályban milyen különböző vélemények vannak, valamint megvitatásra javasolt témák is megjelenhetnek.

A válaszaikat elsőként beadó tanulók esetében a szófelhők meglehetősen üresek lesznek. Amikor az utolsó tanulók is beadták válaszaikat, mindenki frissítse a szófelhőt az annak jobb alsó sarkában található ikonnal.

8. lépés Minden hang számít

A bemutató előtt röviden beszéljétek meg, kit nem választottatok, és hogy miért fontos ennek ellenére minden történet!

Mind a tíz ember újra megjelenik a képernyőn. Kérdezzük meg, volt-e olyan valaki, aki mást választott, mint akinek a történetével aztán a csoport dolgozott. Szánjunk időt arra, hogy azok a történetek is előkerüljenek, melyeket a csoport elvetett, vagy amelyeket nem választott ki senki. Megkérdezhetjük a tanulóktól, hogyan folytak a megbeszélések, és a csoport miért döntött egy bizonyos történet mellett. Végül hangsúlyozzuk, hogy minden élettörténet egyedi, mely segít nekünk abban, hogy új dolgokat tanuljunk a társadalomról.

9. lépés Prezentáció (osztálymunka)

Hallgassátok meg a prezentációkat!

A tanulók bemutatják az általuk választott élettörténetet az osztálynak. Jó ötlet, ha valaki fényképeket vagy videofelvételt készít a prezentációk közben. Ezt érdemes előre megbeszélni, valamint azt is, hogy ezek a prezentációk megoszthatók-e az osztálytermen kívül is, vagy sem.

10. lépés Reflexió (egyéni munka, osztálymunka)

Nézd meg az első kérdésre adott válaszaidat! Írj hozzájuk még egy gondolatot, és egészítsd ki a válaszokat egy magyarázattal!

Írj le három új szót azzal kapcsolatban, milyen hatással lehet a diszkrimináció az emberek életére!

A tanulási útvonal befejezésekként szánunk időt arra, hogy megbeszéljük, a tanulók milyen új szavakat adtak hozzá a tanulási útvonal elején feltett kérdésre adott válaszaikhoz.

Szójegyzék

A szövegben a kiemelt szavak magyarázata a szójegyzékben található. A tanulók tudásszintjétől és érdeklődésétől, valamint a rendelkezésre álló időtől függ, hogy a szójegyzéket milyen alaposan használják. Mérlegeljük, mely kifejezéseket szeretnénk megvitatni az egész osztállyal annak érdekében, hogy meggyőződhesünk róla, hogy az adott kifejezéseket megértették.

Információ és utasítások

A képernyő jobb felső sarkában esetenként további információt és instrukciókat találunk (a megjelenő ① ikonra kattintva). Erre mindenképpen hívjuk fel a tanulók figyelmét! Lesznek olyan helyzetek, amikor szükségük lesz ezekre az információkra ahhoz, hogy meg tudják oldani a feladatot.

Feliratok

Figyelmeztessük a tanulókat, hogy a videóklip megnézése előtt kapcsolják be a felirat funkciót.

